

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:22

Fredagen den 21 januari

§ 1 Utrikes frågor

Utrikesminister Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 13 december 2021

Återrapport från informellt möte den 13–14 januari 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 24 januari 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar utrikesminister Ann Linde med medarbetare till dagens EU-nämndssammanträde. Det är trevligt att ha dig här igen. Du är alltid en välkommen gäst. Vi inleder som vanligt med återrapport från möte i rådet den 12 december 2021 och återrapport från informellt möte den 13–14 januari 2022.

Anf. 2 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Ja, det är alltid trevligt att komma hit. Det är fjärde gången den här veckan som jag samråder, dialogiserar eller informerar i riksdagen. Och det är alltid trevligt.

När det gäller återrapporteringen från rådets möte den 13 december har det skickats en skriftlig återrapport till EU-nämnden, och jag har inget att tillägga.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är återkommande frågor inom ramen för utrikesrådet.

Anf. 4 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! På dagordningen finns tre diskussionspunkter, nämligen Libyen, Syrien, säkerhetsläget i Europa och de aktuella frågorna. Rådet väntas också att under A-punkterna anta slutsatser om prioriteringar för EU:s arbete med mänskliga rättigheter i olika FN-forum under 2022, om prioriteringar för partnerskap mellan EU och FN rörande fredsinsatser och krishantering under de kommande tre åren.

När det gäller de aktuella frågorna väntas Josep Borrell ta upp olika ämnen. Även om ståndpunkten i dessa frågor inte ska förankras i riksdagen vill jag ändå säga något om vad vi tror kommer att komma upp.

Borrell väntas på nytt ta upp utvecklingen i Sudan. Efter premiärminister Hamdoks avgång den 2 januari har den politiska krisen förvärrats. Protesterna mot militärstyret fortsätter, och över 60 demonstranter har dödats. Vi ser också en ökad instabilitet och osäkerhet i flera delar av landet.

Sverige och EU har fördömt militärkuppen. Den demokratiska övergången måste återupptas. Sudan måste få en civilledd regering igen, och säkerhetsstyrkorna måste avhålla sig från våld. Det är ytterst angeläget att EU fortsätter att ställa krav på respekt för mänskliga rättigheter och ansvarsutkrävande för de övergrepp som har begåtts.

Vi bedömer att EU:s särskilda representant för Afrikas horn, Annette Weber, kan spela en viktig roll. EU bör också stödja FN:s ansträngningar att finna en väg tillbaka till demokratiseringsprocessen.

Borrell väntas även ta upp utvecklingen i Mali. Sverige ser, som bekant, med stort på allvar på den maliska militära ledningens bud om en kraftigt förlängd övergångsperiod och uppskjutna val liksom på Wagnergruppens aktiviteter. Jag och försvarsministern uppdaterade det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet om Mali den 18 januari, och vi kommer att återkomma med förslag om Sveriges engagemang.

EU införde i december nya restriktiva åtgärder mot Wagnergruppen. Därtill beslutade rådet att ändra sanktionsregimen för Mali för att göra det möjligt för EU att införa åtgärder mot personer som hindrar övergångsprocessen.

Vid det informella utrikesministermötet förra veckan diskuterades möjligheten att gå vidare med sådana sanktioner. Sverige välkomnar detta och verkar för att rådet snart ska fatta beslut. Regeringen hoppas därmed att få återkomma till EU-nämnden inom kort för ett skriftligt samråd i frågan.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Libyen. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 6 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Sedan hösten 2020 har vissa steg i rätt riktning tagits i Libyen, men utmaningar och risker kvarstår. En bräcklig vapenvila råder. Den FN-stödda politiska processen har resulterat i att en övergångsregering har tillsatts. En överenskommelse har träffats om att hålla president- och parlamentsval.

Valen skulle ha hållits den 24 december förra året, men de har skjutits upp. Oklarheter om valens konstitutionella grund samt dispyter kring kandidatkriterier har försvårat genomförandet. Misstron mellan grupper och individer är djup. Flera presidentkandidater är så polariserande att deras kandidaturer riskerar att utlösa våldsamheter.

Utländska stridande är kvar i landet. EU införde, som sagt, sanktioner mot Wagnergruppen i december, inklusive mot en individ för verksamhet i Libyen. EU:s militära krishanteringsinsats, Operation Irini, har som huvuduppgift att bidra till efterlevnaden av FN:s vapenembargo mot Libyen. Sverige deltar i insatsen.

Allvarliga brister i respekten för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt har förekommit från alla stridande parter. EU införde i

mars 2021 sanktioner mot två individer för brott i staden Tarhuna. Situationen för migranter och flyktingar är alltför svår. Endast genom en varaktig vapenvila och en återgång till en inkluderande politisk process kan Libyen bli demokratiskt, stabilt och fredligt.

Extern väpnad inblandning måste upphöra och FN:s vapenembargo respekteras. Respekt för folkrätt och mänskliga rättigheter, inklusive migranternas och flyktingarnas rättigheter, är central. EU har en viktig roll att spela för att stödja FN:s ansträngningar och bör fortsätta att stödja genomförandet av val i Libyen. Sverige är positivt till att EU bidrar till valövervakning. Vi betonar också vikten av kvinnors deltagande i den politiska processen.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Syrien. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 8 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! FN:s Syriensändebud, norrmannen Geir Pedersen, kommer att delta vid delar av diskussionen. Det bör bli ett tillfälle att bekräfta EU:s politik, inte minst eftersom ett par länder i Mellanöstern under hösten har brutit sin diplomatiska isolering av Assadregimen.

Sverige ser ett fortsatt behov av en principfast politik gentemot regimen i Syrien. Vi ser ingen anledning att normalisera förbindelserna. Konflikten har pågått i snart elva år. Miljontals syrier är på flykt. Trots ett militärt dödläge växer de mänskliga behoven. Vi har att göra med ett ledarskap i Damaskus som har visat ett kompakt ointresse för en fredlig lösning och för den egna befolkningen. Assad engagerar sig inte i den FN-ledda politiska processen. Förtrycket av olikfärgade är oförändrat. Regimen förhindrar försök att få klarhet kring användandet av kemiska vapen. Tiotusentals människor saknas eller sitter frihetsberövade. Situationen i Idlib och i andra utsatta områden är särskilt svår.

Under hösten såg vi dessutom hur regimen bidrog till att förvärra situationen vid gränsen mellan Polen och Belarus genom att göra det möjligt för migranter att resa via Syrien till Belarus.

Mot denna bakgrund kommer jag att insistera på att EU ska upprätthålla trycket på Assad. EU måste samtidigt vara redo att göra justeringar i budskap och agerande när möjlighet finns för verkliga framsteg.

EU måste vara berett att ge stöd när trovärdiga ansträngningar görs av FN:s Syriensändebud att komma framåt i fredsprocessen, men det ska göras inom ramen för vår gemensamma politik och med tydliga syften.

EU måste hitta vägar också för att arbeta mer långsiktigt bortom det livräddande humanitära biståndet. Detta är något som Sverige gör sedan flera år. Jag kommer att betona vikten av ett aktivt EU-engagemang i hela Syrien, inklusive i Idlib och i nordöst. Jag kommer också att påminna om Sveriges och EU:s syn på Turkiets agerande. Sverige fördömer den militära offensiven och har upprepade gånger uppmanat Turkiet att dra tillbaka sin militära närvaro.

Vi ser med stort allvar på det våld som drabbat kurder och minoriteter, exempelvis syrianer, assyrier och yazidier. Det är viktigt att dessa grupper

får komma till tals i samtal om landets framtid. Exempelvis har Sverige sedan länge tryckt på för att det civila styret i nordöst, The Syrian Democratic Council, SDC, ska kunna delta i den konstitutionella kommittén som träffas under FN:s värdskap.

Kampen mot Daesh kommer att fortsätta att vara central för EU:s politik i Syrien. Sverige verkar i både EU och FN för att lyfta upp frågan om ansvarsutkrävande.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Säkerhetsläget i Europa. Det här är också en diskussionspunkt.

Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Dagordningens tredje diskussionspunkt rör Rysslands agerande mot Ukraina. Frågan behandlas vid ett möte med det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet i tisdags. Rådsslutsatser förutses. Förhandlingarna är ännu inte avslutade. EU-nämnden har fått ett utkast. Om den slutliga texten är i linje med den ståndpunkt jag redovisar här i dag har regeringen för avsikt att rösta för att slutsatsen ska antas.

USA:s utrikesminister Antony Blinken kommer att delta i en informell videokonferens i anslutning till denna diskussionspunkt.

De senaste veckorna har det, som bekant, hållits en rad möten där Rysslands aggression mot Ukraina och de ryska kraven på säkerhetsgarantier har diskuterats mellan USA och Ryssland i Genève den 10 januari, mellan Nato och Ryssland den 12 januari samt i OSSE den 13 januari. Vi hade också en diskussion om detta på Gymnichmötet den 13–14 januari.

Sverige har löpande kontakter med partners. Statsministern talade den 6 januari med Finlands president och den 7 januari med Natos generalsekreterare. Jag diskuterade frågorna med amerikanska motparter i Washington den 10 januari, och vi har nära kontakt med Finland.

Sverige har redan från det att de ryska kraven presenterades framhållit att krav på säkerhetsgarantier är oacceptabla. Vi har förmedlat hur de ryska kraven skulle påverka Sveriges säkerhet negativt. Den europeiska säkerhetsordningen, inklusive varje stats rätt att självständigt göra sina säkerhetspolitiska vägval, är inte förhandlingsbar.

I fredags fick vi rapport om ett it-angrepp mot Ukraina. Flera myndigheter drabbades. Jag har kraftfullt fördömt attacken mot en europeisk demokratisk institution. Sverige fortsätter att verka för ökat stöd för att stärka Ukrainas motståndskraft såväl på it-området som på andra områden. Jag kommer att vid FAC betona vikten av att EU och partner agerar enigt och tydligt när Ryssland handlar i strid med den europeiska säkerhetsordningen, våra intressen och våra värderingar.

EU ska stå upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och klart kommunicera att ytterligare aggressionshandlingar mot Ukraina kommer att medföra mycket allvarliga konsekvenser.

EU och partners behöver ha beredskap för olika scenarier, inte enbart en storskalig rysk invasion av Ukraina utan också en kombination av andra militära, hybrida och subversiva åtgärder. Sverige stöder att

utrikestjänsten och kommissionen fortsätter förberedelserna av kraftfulla sanktioner tillsammans med likasinnade.

Den gångna veckans möten med Ryssland har inte lett till några konkreta resultat. Ett nytt rysk-amerikanskt möte planeras äga rum i dag. Jag kommer vid FAC också att uttrycka stöd för dialog med Ryssland om legitima ämnen i relevanta forum. Nära kontakter med partners är av största vikt.

Sverige välkomnar att Borrell bidrar till ett nära samarbete mellan EU, Nato, OSSE och USA. Detta stärker EU:s möjligheter att föra fram våra positioner, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

För formens skull vill jag informera om att det här inte bara är ett diskussionsärende utan också ett beslutsärende.

Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack så mycket, ministern, för en bra genomgång av en väldigt känslig fråga!

Jag uppskattar väldigt mycket att ministern betonar trycket på både stödet till Ukraina, att det ska vara en enighet med USA och med Nato och att inte öppna för egna samtal utan vara tydlig med att man måste prata med en enad röst även om det finns andra som försöker driva någon annan agenda.

EU ger också stöd för reformer som nu krävs till stöd för Ukrainas försvar. Från Centerpartiet ser vi att det finns vissa länder som sänder försvarsvapen och vissa som säljer. Vi vill gärna se att EU bör kunna ställa resurser till förfogande så att Ukraina kan stärka sig där de själva anser att det är nödvändigt, det vill säga att det är fler resurser som landet har möjlighet att använda på det sätt de själva skulle behöva. Jag vill gärna höra vad utrikesministern säger om det.

Anf. 13 MARIA NILSSON (L):

Ordförande! Jag tror att Annika Qarlsson var inne på det men mer inlindat, så jag går rakt på sak: Det finns två länder, Tyskland och Frankrike, som ibland har en fäbless för att gå i sitt eget spår vad gäller just Rysslandsfrågan. Macron pratade i veckan om behovet av dialog. Det är naturligtvis något som vi alla eftersträvar, men det måste ske enigt och framför allt måste det ske med tuffhet.

Hur bedömer statsrådet det här? Finns det en risk för att Tyskland blir för passivt och att Frankrike driver en egen agenda som gör att EU inte klarar av att hålla ihop och framför allt inte klarar av att hålla trycket upp på den nivå som är nödvändig just nu?

Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Situationen är fortfarande oerhört allvarlig. Som utrikesministern sa har det varit flera högnivåmöten, och det kommer det att fortsätta att vara.

Vi ser fortfarande ett farligt läge för den europeiska säkerheten, och vi är många här som har talat om vikten av att EU står unisont. Det tog även

2021/22:22

21 januari

utrikesministern upp här i dag. Det är viktigt att vi skickar de signalerna till Ryssland men också till USA.

Maria Nilsson var inne lite grann på Frankrike och Macrons tal i Strasbourg häromdagen när han pratade om det franska ordförandeskapet, och jag och Moderaterna tycker att det är olyckligt när han säger att det är dags att bygga en ny europeisk säkerhetsordning. Jag vet att detta var uppe på utrikesutskottets möte häromdagen, och min kollega Hans Wallmark frågade då om utrikesministern på rådet kommer att vara brutalt tydlig med hur viktigt det är att vi står eniga och att det här är ett ganska olyckligt uttalande. Det är heller inte första gången Macron gör det.

Jag ser i utkastet till rådsslutsatser inga sådana tendenser, utan jag tycker att det som står där är bra. Men jag skulle gärna vilja ha en sådan kommentar.

Jag vill också bara ha sagt att om det blir en invasion vill jag bara bli förvissad om att Sverige kommer att stödja alla typer av sanktioner, vad det nu må vara, och att de är riktigt allvarliga. Jag tyckte att det också sas.

Sedan är det också viktigt att vi fortsätter, Sverige också, att stå upp gemensamt och visar vårt stöd och vår solidaritet till Ukraina. Jag skulle vilja passa på att ställa en annan fråga som jag vet var uppe på utrikesutskottets möte men som jag inte hörde någonting om i dag: Hur ser utrikesministern på ett användande av den europeiska fredsfaciliteten som vi nu har på plats? Jag fick rapporter om att den har använts i Ukraina, men jag undrar om det finns någon diskussion kring att vidga användningen av den faciliteten.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det är väl jättebra att vara brutalt tydlig eller som Maria Nilsson, rakt på sak. Det tror jag att utrikesministern uppskattar.

Anf. 16 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Lavrov sa i veckan på en presskonferens att han uppskattade att det inte längre var Sverige som var ordförande i OSSE, för det skulle bli mycket mindre aggressivt nu. Det tar jag som en komplimang.

Annika Qarlsso, Maria Nilsson och Jessika Roswall har frågor kring EPF och om vad vi gör för att stödja.

Vi har precis antagit en sjuårig biståndsstrategi med väldigt höga volymer. Inriktningen är på att stödja demokrati och reformarbete samt Ukrainas resiliens och fortsatta EU-närmande. Jag tror faktiskt att det är något av det absolut viktigaste.

Försvarsmakten deltar med instruktörer och rådgivare i den kanadensiskledda utbildningsinsatsen Operation Unifier och lämnar marint utbildningsstöd till brittiskledda Operation Orbital. Försvarsmakten lämnar också bilateralt militärt stöd inom minröjning och deltar i övningsverksamhet i Ukraina, och som ni kanske vet bjöd försvarsministern in Ukraina att delta i Aurora 23 som är den här jättestora militärövningen.

Vårt stöd genom EU kanaliseras främst genom associeringsavtalet och östliga partnerskapet. Sverige ger också stöd till humanitära insatser via EU:s civilskyddsmekanism. Vi stöder EUAM, EU:s civila rådgivande uppdrag för gemensam säkerhets- och försvarspolitik, som syftar till att hjälpa ukrainska myndigheter att reformera den civila säkerhetssektorn.

Dessutom har under hösten stödåtgärder beslutats inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten EPF. Det är 31 miljoner euro, så det är ganska mycket. Det här är ingenjörsutrustning inklusive minröjningsutrustning, transportfordon för logistik, en komponent inom cybersäkerhet och sjukvårdsutrustning. I FN stöder vi Ukraina genom multilateralt humanitärt bistånd men också politiskt.

Annika Carlsson och Maria Nilsson, egentligen alla tre, har samma frågor, bland annat om en tydlig röst. Det är väldigt viktigt med en tydlig röst, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi har ju EU:s fem principer, som börjar med att upprätthålla sanktioner med anledning av annekteringen av Krim. Sedan ska man kunna ha dialog när det är möjligt, till exempel inom klimat, hälsa och så vidare.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är en positiv sak: Vad Ryssland har gjort har snarast enat oss på ett sätt som är bra.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<... (Herr ordförande, pratar jag för mycket?)

(ORDFÖRANDEN: Svar nej, utrikesministern! Jag tycker att det är väldigt bra och beskrivande. Vi sitter här och trivs tillsammans med utrikesministern. Det blir en trevlig pratstund!)

Jag skulle bara säga det att det är viktigt att det inte blir sanktioner bara om det blir en stor invasion. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Nu tror jag att jag har lyckats svara på allting.

Anf. 17 DANIEL RIAZAT (V):

Tack till utrikesministern för en bra genomgång och ställningstagande! Det är väldigt viktigt att vi följer upp den här allvarliga situationen, och vi delar regeringens ståndpunkt i den här frågan.

Däremot vill jag ha ett förtydligande när det kommer till Nato och samarbete eller dialog och liknande. Vi har ingenting emot att man för en dialog med Nato den här frågan, men däremot har vi någonting emot att liksom följa en Natolinje. Vi tänker först och främst med Finland som också är i en pressad situation i det här, där de befinner sig liksom mittemellan, och också såklart inom EU.

Kan utrikesministern bara förtydliga Natos hållning gentemot Sverige eller Sveriges hållning gentemot Nato?

Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Här samarbetar vi mycket med Nato, för det är väldigt viktigt att vi är enade. Men det är lika viktigt att Nato vet vilka som är våra röda linjer och att vi i en dialog, vilket vi vill ha, inte går med på att till exempel ha enbart Natoövningar och inga övningar med andra partner. Vi övar ju med Nato,

och därmed måste vi tydliggöra för Nato att detta är väldigt viktigt för vår säkerhet. Vi har inga intentioner att bli medlemmar i Nato, men vi vill samarbeta och öva med Nato. Vi vill ha interoperabilitet med Nato, och vi vill inte att någon eventuell dialog ska leda till att den begränsas. Då begränsas nämligen vår möjlighet och säkerhet.

Det är också därför jag och den finska utrikesministern kommer att ha formella samtal med Natos generalsekreterare på måndag och en presskonferens efteråt, precis som när man har presskonferens efter att ha träffat ryska företrädare eller vilka företrädare som helst. Det ska inte ses som någonting annat än det.

Nato har också varit angeläget om att informera oss om sina förslag och hur de ser på dessa saker, och jag tror att det är väldigt viktigt. Eftersom Ryssland vill samarbeta – helst med USA men i andra hand med Nato, och sedan kommer resten – kan det nämligen lätt bli så att de om de skulle göra upp liksom glömmer bort att Sverige och Finland inte är medlemmar i Nato. Detta måste man ta in i de överenskommelser man sluter.

Anf. 19 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Vi instämmer i det som står i utskicket, men jag har en kunskapsfråga eller en lite mer informativ fråga.

Tysklands utrikesminister gjorde nyligen ett besök i Ryssland och träffade Lavrov. Vi betonar vikten av att vara enade i den här frågan för att markera hur viktigt det är att hålla ryssarna utanför Ukrainas gränser, och därför är min fråga egentligen: Att det inte var Borrell utan den tyska utrikesministern som var där i veckan – är det ett tecken på >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Frankrike och Tyskland gör egna vägval i detta? Är det verkligen så att vi är enade och med kraft, tillsammans, betonar att vi inte accepterar det som sker vid gränsen till Ukraina?

Anf. 20 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Ja, det var flera utrikesministrar som var i både Ukraina och Ryssland i förra veckan, och det är positivt. De framför nämligen samma budskap, det vill säga sådant som vi har diskuterat mycket. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Enligt Minskavtalen finns det ett Normandieformat som omfattar Frankrike, Tyskland, Ryssland och Ukraina. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är OSSE och OSSE:s speciella representant som sköter medlingen i det som kallas den trilaterala kontaktgruppen, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Därför försöker Tyskland och Frankrike nu säga: Låt oss kanske ha till och med ett toppmöte inom det här formatet – alltså med Tyskland, Ryssland, Frankrike och Ukraina – och se om vi kan komma närmare en lösning på den konflikt som finns mellan Ryssland och Ukraina! >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:
Jag uppskattar utrikesministerns tydlighet i frågan!

2021/22:22
21 januari

Anf. 22 DANIEL RIAZAT (V):
Ordförande! Tack för svaret, utrikesministern!

Vi ställer oss som sagt bakom regeringens ställningstagande i detta. Men om vi nu ska värna avspänning, nedrustning och fred vill jag betona att Nato inte är direkt känt för de tre delarna. I en situation där en stormakt håller på och bryter mot folkrätt och liknande, som Ryssland gör, ska svaret därför inte vara att vi frångår den militära alliansfriheten och på något sätt hamnar i händerna på en annan krigsmakt – vilket Nato är. Det vill jag bara få fört till protokollet.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Utrikesministern väljer att inte kommentera.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi kommer då in på dagordningspunkt 7, Övriga frågor. Är det någonting där som utrikesministern önskar kommentera eller tillägga?

Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S):
Nej, det är inga övriga frågor.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då så! Det här gick ju bra; det blev till och med en trevlig pratstund ett tag. Det tycker vi var trivsamt!

Jag tackar utrikesministern med medarbetare för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid det kommande rådsmötet. Jag önskar givetvis också utrikesministern och hennes medarbetare en trevlig helg. Tack för i dag!

Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S):
Tack så mycket! Jag tackar nämnden.

§ 2 Allmänna frågor
Statsrådet Hans Dahlgren
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 14 december 2021
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 25 januari 2022

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statsrådet Dahlgren med medarbetare till dagens EU-nämndssammanträde. Vi är extra glada att statsrådet Dahlgren och hans medarbetare tog sig hit så snabbt och spänstigt när nu utrikesministrarnas dagordningspunkter gick snabbare än beräknat.

Vi inleder som vanligt med återrapport, denna gång från mötet i rådet den 14 december 2021.

Anf. 28 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag hänvisar till den skriftliga rapporten men vill ändå lägga till följande: Som nämndens ledamöter kanske kommer ihåg hade vi vid tiden för samrådet inför detta möte ännu inte klarat ut vad som var en ganska viktig sak för oss, nämligen det så kallade trioprogrammet för de kommande tre ordförandeskapen mellan Frankrike, Tjeckien och Sverige. Vi lyckades till slut ändå få det där i hamn så att det kunde godkännas av allmänna rådet på mötet veckan därpå.

I övrigt hänvisar jag till den skriftliga rapporten.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Lagstiftningspaketet om att stärka demokratin och integriteten i samband med val. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 30 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Allmänna rådet ska ha en riktlinjedebatt om detta, och det blir den största frågan på rådets dagordning på tisdag. Jag ska därför ägna några minuter åt att referera och fundera kring regeringens inställning när det gäller det så kallade demokrati- och öppenhetspaketet som kommissionen presenterade i slutet av förra året. Det är inga beslut som ska fattas nu, utan det kommer senare.

Först och främst vill jag säga att det verkligen är bra att kommissionen är så aktiv när det gäller frågor om att skydda valintegriteten och främja demokratisk delaktighet i Europeiska unionen. Som alla säger, anser och tar för givet – åtminstone de flesta av oss – är det nämligen så att demokratin inte kan tas för given utan måste vinnas om och om igen av varje ny generation. Det är också någonting som statsministern betonade i sin regeringsförklaring.

De förslag som kommissionen har presenterat berör tre olika områden, och jag ska säga något om vart och ett av dem samt om regeringens inriktning i den här diskussionen.

Det första området handlar om öppenhet och insyn när det gäller politisk reklam. Här har kommissionen föredragit en förordning som

kräver transparens när det gäller politisk reklam och som även begränsar användningen av känsliga personuppgifter när sådana används för att öka spridningen av politisk reklam. Kommissionens syfte med detta är att motverka den splittring som riskerar att uppstå på den inre marknaden på grund av att det finns nya nationella regelverk, men man vill också skapa förutsättningar för att bekämpa desinformation och säkerställa en fri opinionsbildning.

Den här typen av reglering finns redan i flera medlemsstater men har inte funnits i Sverige tidigare. Regeringen anser att det syfte som kommissionen har satt upp med detta är lovvärt men att förslagen behöver analyseras ytterligare innan vi gör ett slutligt ställningstagande. Det är nämligen flera aspekter som är viktiga i detta – inte minst att säkerställa en vidsträckt yttrandefrihet, förstås, men också att slå vakt om mediernas oberoende.

Det andra området gäller förslag som syftar till att underlätta för EU-medborgare som bor i en annan medlemsstat än den där de har sitt ursprung – vi kallar dem rörliga EU-medborgare – att utöva sin rösträtt och ställa upp i val. Det följer nämligen av fördraget att rörliga EU-medborgare har rätt att rösta och ställa upp i val, både till Europaparlamentet och i kommunala val, på samma villkor som medborgarna i den medlemsstat de bor i.

Nu har kommissionen föreslagit ändringar av de två direktiv som innehåller bestämmelser om hur man ska utöva de här rättigheterna. Det ena direktivet handlar om val till Europaparlamentet, och det andra handlar om de kommunala valen. Där ingår val till regionerna för Sveriges del. Bland annat föreslås att var och en av medlemsstaterna ska utse en myndighet som ska ansvara för att informera de rörliga EU-medborgarna om hur de ska gå till väga för att rösta och ställa upp i val i deras medlemsstater – vilka språk det ska ske på och så vidare.

Regeringen tycker att de här förslagen i huvudsak är bra. Vi ställer oss förstas bakom ambitionen att säkerställa ett ökat och mer inkluderande deltagande i de val man har rätt att vara med i.

Men en grundläggande förutsättning är förstas att de nya bestämmelserna inte kommer i konflikt med våra egna grundlagar. Det är också viktigt att de nationella inslagen i valförfarandet inte urholkas.

Vi behöver också här göra en fortsatt noggrann analys av hur förslagen förhåller sig till svensk rätt. Det är väldigt viktigt att demokratin tillåts fungera på delvis skilda sätt i de olika medlemsstaterna om man har den uppfattningen i respektive stat.

Det tredje området, till sist, gäller tydligare regler för finansiering av europeiska politiska partier och stiftelser, alltså sådana som täcker flera medlemsstater. Kommissionen föreslår här förändringar som syftar till att göra det möjligt att, som de säger, öka den ekonomiska bärkraften för de europeiska politiska partierna och stiftelserna och underlätta deras samarbete och interaktion med nationella medlemspartier för att enklare kunna delta i nationella kampanjer om just EU-frågor.

Förslagen syftar också till att täppa till återstående kryphål när det gäller finansieringskällor och transparens. Man vill även minska den administrativa bördan och bidra till en ökad rättssäkerhet.

Regeringens uppfattning är att det är positivt att vi har en regelförenkling och att vi förtydligar det som behöver förtydligas. Vi tycker allmänt sett att vi kan stödja inriktningen på förslagen.

Men det är oerhört viktigt att principen om att valfrågor främst ska regleras på nationell nivå värnas. Därför fortsätter vi nu att analysera de olika förslagen i detalj.

På en punkt är vi redan rätt bestämda, och det gäller att förändringarna i förordningarna inte får bidra till att de europeiska politiska partiernas och politiska stiftelsernas handlingsutrymme på något sätt ökar väsentligt i förhållande till de nationella partiernas.

Därför har vi från regeringens sida inte sett något behov av att göra som kommissionen föreslår, nämligen att minska den självfinansieringsandel som de europeiska partierna själva måste bidra till. Det finns förslag om att de ska minska från 10 till 5 procent och till och med gå ned till 0 procent de år som det är val till Europaparlamentet. Det förslaget motsätter vi oss.

Anf. 31 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag hörde många ”men”, och jag höll på att säga att det gläder mig. Jag tror att jag har sagt det här förut: Jag har en ryggradsreflex som säger att jag tycker att det är lite svårt när vi inte har subprövat saker och sedan direkt går vidare, till och med till diskussion om innehåll.

Jag har inte läst allt det här, men en av mina frågor gäller det som bland annat står i bakgrundsmaterialet. Jag fattar att det är ett paket och att det innehåller flera saker, och jag har i alla fall ytligt läst några av förslagen. Men finns det fler än dem som statsrådet lyfte upp i dag?

EU-nämnden är inte forum för subprövningar; det är jag medveten om. Men jag har uppfattat det som att regeringen inte har bestämt sig när det gäller subprövning, till exempel kring det första av det som statsrådet föredrog i dag. Jag ska låta det vara osagt, men jag tror i alla fall att det är så. Det var min principiella uppfattning.

Jag har också läst någonstans att det franska ordförandeskapet önskar en snabb process, och jag undrar vad det betyder. Det här är ju samtidigt otroligt viktiga frågor. Jag välkomnar också arbetet mot desinformation, en ökad transparens och att fler får möjlighet att rösta och utnyttja sin rösträtt. Det är goda ambitioner. Men det här är också grundlagsskyddade frågor och rättigheter, som vi måste värna. Vi kan inte gå för fort fram. Det var därför jag välkomnade ordet ”men” vid ett flertal tillfällen.

Egentligen vill jag bara säga att vi ställer oss bakom regeringens här övergripande ståndpunkt. Men jag har också en hel del ”men” i detta än så länge.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

”Subprövningar” är alltså subsidiaritetsprövningar. Jag vill bara säga det för protokollets skull så att det blir tydligt när man läser det.

Anf. 33 MARIA NILSSON (L):

Jag har också något av en formfråga kring det här, för det är ganska övergripande – just nu i alla fall. Kommer det här att tas upp i konstitutionsutskottet, som hanterar grundlagsfrågor? Eller hur ser processen ut framöver?

Vad gäller politisk reklam måste vi vara observanta på hur det här förhåller sig till svensk grundlag. Jag uppfattar att statsrådet helt delar den åsikten, och det fanns som sagt många ”men”. Som jag uppfattar det innehåller inte svensk grundlag någon reglering av politisk reklam. Det finns alltså en del orosmoment kring den första delen.

Kan statsrådet säga några ord kring vidare process?

Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Från SD:s sida kan vi ställa oss bakom regeringens ståndpunkt.

Jag har en fråga gällande reklamen, som jag tror kan bli lite speciellt när det sedan ska behandlas. Jag tror att vi alla är överens om att vi är positiva till ökad transparens och sådant.

En annan lösning, i stället för att ha en väldigt byråkratisk EU-modell, är att man försöker föra samtal med branschen. Vad jag har förstått har både Facebook och Google öppnat för ganska likartade åtgärder som dem som aviseras här. Då är frågan om behovet är så stort, för det är väl just Facebook och reklam på nätet via dem och Googleägda bolag som jag tror att de flesta riktar sig till med de här förslagen. Det är en fråga: Kan det vara en väg att stället sluta överenskommelser med branschen?

I övrigt välkomnar vi att statsrådet är tydlig vad gäller EU-partierna. Från SD:s sida tycker inte vi heller att de här partierna ska få en ökad tyngd. Vi ser med oro på alla de tidigare och säkert kommande förslag som finns om att exempelvis utforma valet till Europaparlamentet enligt EU-partilistor och sådant.

Anf. 35 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Till Jessika Roswall vill jag säga att det finns flera förslag. De är redovisade i de fakta-PM som alldeles nyss har nått – eller kanske till och med ännu inte ens har nått – nämndens ledamöter. Både beträffande politisk reklam och förslaget om politiska partier har det alltså just lämnats fakta-PM från Regeringskansliet, där detta mer utförligt redovisas. Jag ber att få hänvisa till dem.

Som svar på Maria Nilssons fråga om konstitutionsutskottet kan jag säga att KU naturligtvis också kommer att få ta del av detta. Jag ser framför mig att vi kommer att lämna information till konstitutionsutskottet om förslagen, som uppenbarligen gäller deras område.

Regeringen har väl ännu inte tagit ställning till frågan om subsidiaritetsprövning av det slag som Jessika Roswall frågade om, och skälet är att vi behöver göra en ytterligare analys av detta och se hur pass genomgripande förslagen är.

Vad betyder en snabb process? Fransmännen säger att de hoppas kunna genomföra detta under sitt ordförandeskap och slutföra resonemangen fram till den 30 juni. Vi får väl se om de lyckas med det. Jag håller med om att det inte ska gå för fort. Det måste bli rätt; det är det viktigaste.

När det gäller Martin Kinnunens fråga vill jag säga att det redan finns något slags uppförandekod. Den är ett resultat av och tillämpas i samtal med branschen. Men det finns väldigt många aktörer, som kanske inte företräds av de stora nätjättarna, där det också finns utrymme för att sprida politisk reklam. Man vill fånga in alltihop, och jag tror att det i alla fall finns en känsla i många andra medlemsstater av att det inte är tillräckligt

med denna uppförandekod. Det är därför förslaget har lagts fram, såvitt jag förstår.

Jag vill säga igen att det som ska hända på tisdag bara är en första diskussion, då man kan ventilerar sin entusiasm, om man har en sådan, eller sin tveksamhet om man har en sådan. Jag tycker att det blir ett bra tillfälle att säga att detta verkligen behöver studeras betydligt noggrannare. Vi får återkomma när det blir dags att fatta beslut.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Om statsrådet inte önskar kommentera något där går vi vidare till dagordningspunkt 5, Icke lagstiftande verksamhet – det franska ordförandeskapets prioriteringar. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 37 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Detta är som sagt en diskussionspunkt, och det ska inte fattas några beslut om det franska programmet.

Det presenterades av den franske presidenten i mitten på december, och det gjordes också en presentation i Europaparlamentet häromdagen. Vid mötet i nästa vecka i allmänna rådet kommer det formellt att presenteras av den franske EU-ministern.

Det här är en återkommande punkt inför varje nytt ordförandeskap, och vi förutser ingen större diskussion vid rådsmötet. Jag kan ändå nämna de tre prioriteringar som fransmännen har satt upp för sig.

Den första kallar de Ett suveränt Europa. Det är bekanta formuleringar från Frankrike, som ju ofta lägger fokus på ökad europeisk kapacitet. De vill också här räkna in att man ska anta den strategiska kompassen under det franska ordförandeskapet. Det är väldigt påtagligt att ambitionen om strategisk autonomi löper som en röd tråd genom det franska programmet.

Den andra är någonting de kallar för En ny europeisk tillväxtmodell. Där planerar Frankrike ett informellt toppmöte i Frankrike på temat den 10–11 mars. Det generella syftet med toppmötet sägs vara att i första hand diskutera behovet av finansiering av investeringar – sådana som kan driva på den gröna och den digitala omställningen.

Men vi hör också att de gärna vill ha en första preliminär diskussion om regelverket för den ekonomiska politiken i de olika medlemsstaterna. Där har jag redan hört från Paris att de är varse att detta är en för oss mycket känslig fråga – och det är inte bara för oss, kan jag säga. Jag hade en diskussion med min tjeckiska kollega häromdagen, och hon var lika bekymrad över vart det här toppmötet kan dra iväg. Fransmännen lovar att det inte blir några beslut än, men det är klart att om det är en diskussion där man sätter en boll i rullning måste vi som vill ha bollen rullande åt ett annat håll också göra vår insats.

Den tredje är ett område som man kallar Ett humant Europa. Där lyfter man fram bland annat rättsstatsfrågorna, och det är naturligtvis väldigt bra. Man tar också fram framtidskonferensen för att se vad den kan leda till.

När det gäller hela det här programmet finns det flera delar som vi välkomnar. Det är ett tydligt fokus på klimatarbetet, och det är bra. Man har också nya ambitioner när det gäller att göra framsteg i asyl- och

migrationspolitiken. Den franske inrikesministern var här i förra veckan och talade om möjligheten att göra en stegvis ansats. Man har väldigt klara ambitioner när det gäller rättsfrågorna, och det är bra.

Men det finns andra saker, som jag nämnde, som inte är lika aptitliga för vår del. Detta innebär alltså inte på något sätt att regeringen ställer sig bakom alla prioriteringar i detta ordförandeskap. Vi kommer att återkomma till riksdagen och till EU-nämnden i den takt som förslagen börjar bli mogna för beslut, så får vi ta ställning då.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Konferensen om Europas framtid. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 39 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Denna diskussion kommer att inledas med att ordföranden ger en lägesrapport om hur det går med genomförandet av framtidskonferensen. Sedan blir det diskussion om det.

Just nu, med start i dag, äger det rum ett nytt möte med konferensens plenarförsamling i Strasbourg. Den ska behandla de rekommendationer som de så kallade medborgarpanelerna har tagit fram inom fyra ämnesområden. Det handlar om demokratin i EU, om värderingar och rättigheter och rättsstatsprincipen, om klimat och miljö och om hälsoområdet.

Det är väldigt svårt, för att vara uppriktig, att ha en fördjupad debatt kring fyra olika så här breda områden i en församling med 450 deltagare där varje tema får kanske två timmar till sitt förfogande. Hur man ska utnyttja den här tiden kan man diskutera. Jag har själv tydligt uttryckt att om det är några som ska komma till tals här är det de företrädare för medborgarna i Europa som finns bland de här 450. Vi som är beslutsfattare bör göra det som vi har lovat att göra, nämligen att framför allt lyssna.

Jag har hela tiden också hävdat att det här måste vara en medborgarledd konferens, där medborgarna måste få betydligt mer utrymme och bättre förutsättningar att uttrycka sig i olika sakfrågor. Det kommer jag att fortsätta att verka för. Jag är ordförande i en av de arbetsgrupper som har till uppdrag att förbereda diskussionerna i medborgarpanelerna. Där har jag haft som princip att så fort en medborgarrepresentant vill ha ordet ska han eller hon ha det före alla andra kategorier som har anmält sig. De har alltså första tjing på att tala, och det har visat sig fungera ganska bra.

Det finns de som menar att till följd av pandemin och att det är så många som vill säga saker och så mycket som behöver tillföras diskussionen borde vi kanske förlänga konferensen – kanske gå vidare under det tjeckiska ordförandeskapet och kanske till och med låta svenskarna ta hand om slutfasen under sitt ordförandeskap. Det kanske är lockande för någon, men jag vill säga att från regeringens sida har vi inte för avsikt att stödja någon ytterligare förlängning av konferensen. Den bör få sitt avslut som det är tänkt den 9 maj under det franska ordförandeskapet.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att om man ska ha 450 deltagare på två timmar får varje person 16 sekunders talartid. Det lär gå snabbt undan.

Anf. 41 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Vi har ju pratat om detta några gånger, men jag vill också till nämnden säga att jag hört statsrådet säga just detta att medborgarna måste få ta mer plats. Jag och mina kollegor från riksdagen försöker också säga det, så vi har en gemensam syn.

Först ska jag säga att jag ger fullt stöd till att försöka avsluta konferensen i maj. Det blir inte bättre ju längre man håller på.

Jag har en känsla av att den breda allmänheten, i varje fall i Sverige, inte känner till konferensen. Det är i sig ett litet problem. När jag läste ståndpunkten tyckte jag att det är klokt att det står att ni vill ta reda på vilka det är som lämnar in förslag till de digitala plattformarna. Jag läste nog in för mycket i det, men kan statsrådet säga något om varför ni vill veta det? Jag tycker att det låter klokt, för jag tror inte att alla känner till konferensen.

Jag läste, jag tror att det var i återrapporten från förra mötet, att det finns länder som säger att representanterna från Europaparlamentet är mer samordnade än vi från nationella parlament är och att det därför blir en viss slagsida. Det kan ju stämma. Det får dessutom negativa konsekvenser utifrån att vi från svensk sida tycker att det är medborgarnas syn som ska tas upp och kanske inte nödvändigtvis Europaparlamentarikernas, oavsett vilket parti de tillhör. Är det en diskussion som förs i de grupper som statsrådet sitter med i?

Jag vill också säga att de olika arbetsgrupperna har fungerat oerhört olika, vilket i sig är olyckligt för slutsatserna av konferensen.

Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Som svar på frågan om Europaparlamentets företrädare är mer samordnade skulle jag säga så här: De är oftare på plats fysiskt vid mötena och kan då prata sig samman på ett helt annat sätt än parlamentariker från nationella parlament, som är uppkopplade digitalt, och vi i rådet som också ofta är uppkopplade digitalt. De har ett försprång där.

Jag har sett i en del av den skriftväxling som skickas till styrelsen där jag också deltar att de också sätter ihop en del ståndpunktpapper tillsammans. Det är klart att då är de bättre samordnade än vi har varit.

Det är otroligt viktigt att man gör en riktig analys av slutresultatet innan styrelsen fattar sitt beslut om hur man ska sammanfatta konferensen. Ser man när man gör analysen att de allra flesta av synpunkterna kommer från ett visst håll, från en viss region eller från en viss kategori av deltagare måste man ta hänsyn till det så att man inte luras att tro att detta är ett representativt urval av den europeiska befolkningen. Det kommer det inte att vara, tror jag, men det ska i sista hand analysen visa. Det är därför det är viktigt med den analysen.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 44 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Den information som kommer att lämnas gäller i första hand en lägesrapport om samordningen inom EU när det gäller arbetet mot covid-19, hur smittläget ser ut runt om i Europa och vad medlemsstaterna gör för att komma till rätta med framför allt två saker: att höja vaccinationsgraden och vad man gör när det gäller reserestriktioner.

Smittspridningen är verkligen oroväckande. Regeringen fäster stor vikt vid det samarbete som pågått och fortfarande pågår inom EU för att bekämpa pandemin. Där är vaccinationerna uppenbarligen ett centralt verktyg för att minska smittspridningen. Det är kanske inte längre så mycket för att minska själva spridningen av smittan, för som vi såg i Folkhälsomyndighetens statistik i går är det lika stor sannolikhet att bli smittad av den nya varianten om man är vaccinerad som om man är ovaccinerad. Det är framför allt för att det räddar liv och förhindrar att människor får allvarliga sjukdomssymtom. Det är verkligen en viktig insats som vaccinet fortfarande gör. Därför är det konsekvenserna i form av sjukdom och dödlighet som vi är ute efter, och därför är det väldigt angeläget med ett fortsatt arbete för att intensifiera täckningen av vaccination inom Sverige och inom EU. Det är bra och ska fortsätta.

Den globala vaccintillgången är otroligt viktig för bekämpandet av pandemin globalt. Vi har ju ett nära EU-samarbete om vaccindelning när det gäller vidareförmedling av överskottsdoser av covid-19-vaccin men framför allt genom den multilaterala plattformen Covax, där man nu har nya planer för hur man ska göra ytterligare insatser på området.

Team Europa, som vi kallar det, nådde faktiskt med råge sin målsättning om 250 miljoner doser till låg- och medelinkomstländer under 2021. Vid årets slut hade 380 miljoner doser vidareförmedlats, och det har lagt grunden till ännu större insatser under det här året.

Till sist frågan om reserestriktioner. Det här är något som beslutas på nationell nivå, men det är förstås önskvärt att vi har så likartade regler som möjligt. Därför är det bra att rådet inom kort väntas anta en reviderad version av rekommendationerna när det gäller en samordnad strategi för att begränsa inskränkningarna av den fria rörligheten med anledning av covid-19-pandemin. Det sker förmodligen som en A-punkt redan vid allmänna rådets möte på tisdag. Regeringen kommer att samråda skriftligt med nämnden om detta på sedvanligt sätt.

Rekommendationen handlar om resor inom EU och innebär bland annat att personer som har det digitala covidintyget på grund av att de har vaccinerats, testats eller tillfrisknat i princip inte ska vara föremål för några ytterligare restriktioner. Det ska räcka att man har ett covidintyg, och det ska alltså vara på individbasis.

För Sveriges del bedömer vi inte att det här kommer att innebära några förändringar av väsentlig grad i vår egen hantering av reserestriktioner inom EU.

Anf. 45 DANIEL RIAZAT (V):

Det här är ju en informationspunkt, men jag vill säga att är det något pandemin har lärt oss med sin första våg och tredje våg och femte våg och

allt det här är det att för att det ska bli svårare för nya mutationer att spridas är vaccintillgången avgörande.

Europeiska länder har kommit jättelångt med tre vaccindoser, men många länder är fortfarande på sin första dos. Mutationerna uppstår också främst i länder där man inte har så hög vaccinationsgrad. Vi måste, som statsrådet också sa, sträva efter att fler kan vaccinera sig i många länder.

Där kommer vi in på frågan om patent. Det har förts en diskussion nu i veckan om att släppa på patenten. USA börjar öppna upp för det. Det har varit ganska stängt från regeringens sida i den frågan, men den är ändå avgörande för att öka vaccintillgången. Jag undrar bara hur regeringen ställer sig till detta.

Anf. 46 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag är inte riktigt ajour med hur arbetet går med patentfrågan. Men jag kan säga att på kort sikt är det allra mest angelägna att de här vaccinerna kommer människor till del i hela världen.

Vi kan vara lite stolta, tänker jag, över att Sverige nu har med 2 ½ miljard kronor i sitt bidrag till Covax. Sverige är den utan jämförelse största givaren per capita. Vi har tagit vårt ansvar och ska försöka påverka andra stater att göra detsamma.

Anf. 47 MARIA FERM (MP):

Jag har bara en kort följdfråga på det.

Jag tycker att det är en enorm insats som Sverige gjort de här åren med bidragen till Covax och möjligheten för människor i utvecklingsländer att få vaccin. Vill vi få bukt med pandemin på riktigt är det som sagt det som krävs och kommer att fortsätta krävas.

Men för någon vecka sedan såg jag en oroande nyhet om att det är slut på pengar hos Covax. Jag undrar hur vi arbetar för att vi själva och andra länder ska fortsätta det arbetet. Pandemin är ju, som brukar upprepas, inte över.

Anf. 48 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Ja, jag hörde också den nyheten och frågade mig vad som hänt.

Som jag förstått det har man under fjolåret haft en sammanlagd budget på över 10 miljarder dollar till Covax. De pengarna har använts. De är slut.

Nu har man lanserat ett nytt program på 5,2 miljarder dollar som man kallar the Covax investment opportunity, så nu gäller det att få in pengar till Covax från medlemsstaterna.

Sverige har ju sagt att förutom de 2 ½ miljard som vi avsatte förra året är vi beredda att gå vidare också i år. Ingen siffra är bestämd. Samma sak måste också andra länder göra.

De pengar som donerades förra året har alltså tagit slut. Nu gäller det att göra en ny ansats. Det är så jag har fått det förklarat. Covax är inte satt ur spel. Tvärtom har Covax en jätteviktig uppgift också under 2022.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Anf. 50 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Just det, Förenade kungariket heter det.

Den diskussion vi ska ha på tisdag handlar om en uppdatering. Den kommer förstås att fokusera på genomförandet av Nordirlandsprotokollet, som är en viktig del av hela uppgörelsen mellan EU och kungariket.

Britterna vill ju omförhandla det här protokollet medan EU inte accepterar en omförhandling. Vi har kommit överens om det här och kommit överens med den brittiska regeringen, som också skrev under och ställde sig bakom det – då. Det gör man inte längre.

Det här problemet tycker vi att man borde klara ut genom att försöka underlätta själva genomförandet av protokollet. Till exempel presenterade kommissionen strax före jul ett förslag som skulle innebära att Nordirland kommer att ha tillgång till samma mediciner som man har i Storbritannien, alltså den andra delen av Förenade kungariket, samtidigt som man kan skydda integriteten för EU:s inre marknad. Det är ett bra praktiskt exempel på hur man kan lösa de bekymmer som britterna säger att det här avtalet har medfört.

På den politiska sidan kan vi också notera att den tidigare ministern för de här frågorna, David Frost, lämnade sitt uppdrag strax före jul. Ansvaret för frågan i den brittiska regeringen har nu flyttats till utrikesminister Liz Truss. Vår kommissionär som ansvarar för de här frågorna, Maroš Šefčovič, hade i förra veckan ett längre möte om detta. Det utmynnade i ett gemensamt uttalande som några bedömde som en ganska försiktigt samarbetsinriktad ton. Det kan naturligtvis svänga åt olika håll. Några konkreta framsteg i sak uppnåddes inte.

Den brittiska regeringen menar också fortsättningsvis att man har förutsättningar att vidta skyddsåtgärder genom att påkalla artikel 16 och att villkoren för det är uppfyllda. Skulle man göra det behöver vi på EU-sidan ta ställning till hur vi ska reagera på det.

Nu fortsätter diskussionerna mellan Šefčovič och den brittiska utrikesministern för att finna vägar framåt. Också de tekniska samtalen fortsätter på veckobasis, och det är bra.

Sedan måste man alltid påminna om att det är brexit i sig, inte Nordirlandsprotokollet, som har gett upphov till detta problem. Protokollet var den lösning som båda sidor var överens om att man skulle ha för att undvika att det blir en hård gräns mellan republiken Irland och Nordirland. Detta protokoll ger Nordirland tillträde till EU:s inre marknad. Men av det följer också en skyldighet för dem att följa relevanta EU-regelverk när det gäller till exempel tullkodex. Där är det en grundläggande princip att det är EU-domstolen, och bara EU-domstolen, som är behörig att tolka EU-rättens innehåll.

Jag menar att vi fortsatt behöver ha ansatsen att EU och Storbritannien tillsammans ska arbeta för att minimera de problem som har uppstått. Det förutsätter förstås en nära dialog och samarbete.

Skulle det bli en diskussion på tisdag förutsätter jag att vi kommer att säga att vi stöder kommissionen här fullt ut, också när den arbetar med att fundera på olika proportionerliga svarsalternativ om britterna skulle aktualisera artikel 16 igen.

Sedan är det jätteviktigt att vi kan bibehålla enigheten i medlemskretsen kring detta. Det har vi kunnat hittills, och det är väldigt bra. Men vi behöver se en rörelse på den brittiska sidan.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Utan att lägga någon värdering på detta skulle någon historiker också kunna kalla Sverige för Förenade kungariket. Dessutom sitter vi bredvid slottet.

Vi noterat och tackar för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Övriga frågor.

Anf. 52 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag har inget övrigt att tillägga.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet med medarbetare för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid kommande rådsmöte.

Vi tillönskar givetvis statsrådet med medarbetare en trevlig helg.

§ 1 Utrikes frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister ANN LINDE (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister ANN LINDE (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Utrikesminister ANN LINDE (S)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Utrikesminister ANN LINDE (S)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S)	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 13 MARIA NILSSON (L).....	5
Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 16 Utrikesminister ANN LINDE (S)	6
Anf. 17 DANIEL RIAZAT (V).....	8
Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S)	8
Anf. 19 ROBERT HALEF (KD).....	9
Anf. 20 Utrikesminister ANN LINDE (S)	9
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 22 DANIEL RIAZAT (V).....	9
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S)	10
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S)	10

§ 2 Allmänna frågor

.....	11
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 28 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 30 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	11
Anf. 31 JESSIKA ROSWALL (M).....	13
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 33 MARIA NILSSON (L).....	13
Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD)	14
Anf. 35 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 37 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	15
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 39 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	16
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 41 JESSIKA ROSWALL (M).....	17
Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	17
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 44 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	18

Anf. 45	DANIEL RIAZAT (V).....	18
Anf. 46	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	19
Anf. 47	MARIA FERM (MP)	19
Anf. 48	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	19
Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 50	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	20
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 52	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	21
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	21